

Uchwała nr 62/2024
Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu
z dnia 31 lipca 2024 r.

w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały Rady Gminy Dzierżoniów nr V/33/24 z dnia 5 lipca 2024 r.
w sprawie poboru podatku od nieruchomości, podatku rolnego i leśnego od osób fizycznych
nieprowadzących pozarolniczej działalności gospodarczej oraz określania inkasentów
i wysokości wynagrodzenia za inkaso

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1325) oraz art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 609 i 721), Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu

stwierdza nieważność

uchwały Rady Gminy Dzierżoniów nr V/33/24 z dnia 5 lipca 2024 r. w sprawie poboru podatku od nieruchomości, podatku rolnego i leśnego od osób fizycznych nieprowadzących pozarolniczej działalności gospodarczej oraz określania inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso — z powodu istotnego naruszenia art. 6 ust. 12 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 70, M.P. z 2023 r. poz. 774 i 1132), art. 6b ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 333 i z 2023 r. poz. 1450), art. 6 ust. 8 ustawy z dnia 30 listopada 2002 r. o podatku leśnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 888) w związku z art. 61 § 3 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2023 r. poz. 2383, z późn. zm.).

Uzasadnienie

Uchwała Rady Gminy Dzierżoniów nr V/33/24 z dnia 5 lipca 2024 r. w sprawie poboru podatku od nieruchomości, podatku rolnego i leśnego od osób fizycznych nieprowadzących pozarolniczej działalności gospodarczej oraz określania inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso wpłynęła do Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu w dniu 18 lipca 2024 roku.

Badaną uchwałą Rada Gminy Dzierżoniów m.in. na podstawie art. 6 ust. 12 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 70, M.P. z 2023 r. poz. 774 i 1132), art. 6b ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 333 i z 2023 r. poz. 1450), art. 6 ust. 8 ustawy z dnia 30 listopada 2002 r. o podatku leśnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 888) zarządziła pobór w drodze inkasa podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku leśnego od osób fizycznych nieprowadzących pozarolniczej działalności gospodarczej (§ 1).

Badając zgodność z prawem przedmiotowej uchwały, Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu zważyło, co następuje:

Zgodnie z powołanymi w podstawie prawnej uchwały nr V/33/24 przepisami Rada Gminy jest uprawniona jedynie do zarządzenia poboru podatków w drodze inkasa, nie zaś do określania podmiotów, które będą mogły skorzystać z tej formy płatności. Ograniczenie podmiotowe zakresu osób fizycznych, od których podatek może być pobrany przez inkasenta, jedynie do osób nieprowadzących pozarolniczej działalności gospodarczej, nie znajduje uzasadnienia w świetle obowiązujących przepisów. Ustawodawca w drodze przepisów kompetencyjnych upoważnił radę gminy do podjęcia fakultatywnej decyzji o możliwości poboru podatku: od nieruchomości, rolnego i leśnego w sposób dodatkowy, tj. za pośrednictwem inkasa. Prawodawca we wskazanych przepisach ograniczył możliwość zapłaty podatku w drodze inkasa jedynie do osób fizycznych, zaś nie upoważnił organów stanowiących do różnicowania kategorii zarówno podmiotowej, jak i przedmiotowej w tym zakresie. Należy więc przyjąć, że metoda płatności w drodze inkasa winna mieć zastosowanie do wszystkich osób fizycznych będących podatnikami przedmiotowej daniny. Tym samym organ stanowiący Gminy Dzierżoniów wykroczył poza przyznane mu kompetencje do stanowienia prawa.

Do wprowadzenia takiego ograniczenia nie uprawniają Rady także przepisy art. 61 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2023 r. poz. 2383, z późn. zm.), zapłata podatków przez podatników prowadzących działalność gospodarczą i obowiązanych do prowadzenia księgi rachunkowej lub podatkowej księgi przychodów i rozchodów następuje w formie polecenia przelewu lub za pomocą innego

instrumentu płatniczego — w przypadku gdy zapłata jest dokonywana za pośrednictwem konta w e-Urzędzie Skarbowym. Zgodnie z art. 61 § 3 pkt 3 Ordynacji podatkowej, przepisu § 1 nie stosuje się do pobierania podatków przez inkasentów.

Ograniczenie zatem poboru podatku od nieruchomości, podatku rolnego i leśnego w drodze inkasa do osób fizycznych nieprowadzących pozarolniczej działalności gospodarczej nastąpiło z istotnym naruszeniem prawa.

W orzecznictwie sądów administracyjnych podkreśla się, że jeżeli katalog spraw, w zakresie których ustawodawca upoważnił radę gminy do określenia szczegółowych zasad postępowania, jest zamknięty, to rada ta może dokonywać regulacji prawnych tylko w takim zakresie, w jakim została do tego upoważniona. Ponadto, jeżeli dany przepis i wskazane w nim elementy mają charakter wyczerpujący, to nie jest dopuszczalna wykładnia rozszerzająca zastosowanie tego przepisu w odniesieniu do innych kwestii, które nie zostały w nim wymienione (wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 13 lutego 2013 r. sygn. akt II SA/Go 1069/12, wyrok NSA z dnia 8 listopada 2012 r. sygn. akt II OSK 2012/12).

Kolegium Izby wskazuje, że choć jednostki samorządu terytorialnego mają szeroki oraz konstytucyjnie zagwarantowany i sądowo chroniony zakres samodzielności, to w dziedzinie finansów publicznych jednostki te mogą działać wyłącznie i ściśle w granicach określonych konkretnymi przepisami. Należy podkreślić, że w ramach gospodarki finansowej gminom wolno tylko to, na co zezwalają im ustawy, co zostało wyartykułowane w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 października 1996 r. K 1/96 (OTK 1997 Nr 1, poz. 29). Zawarcie w akcie prawa miejscowego przepisów, które wykraczają poza przyznaną organowi stanowiącemu kompetencję uchwałodawczą, narusza bowiem konstytucyjną zasadę legalizmu (art. 7 Konstytucji RP), zobowiązującą organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa.

Biorąc powyższe pod uwagę, Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu orzekło jak w sentencji uchwały.

Na niniejszą uchwałę Radzie Gminy Dzierżoniów przysługuje skarga, którą wnosi się do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu, ul. Świętego Mikołaja 78/79, za pośrednictwem Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu, w terminie 30 dni od daty doręczenia uchwały.

Przewodnicząca Kolegium
Regionalnej Izby Obrachunkowej
we Wrocławiu

Lucyna Hanus